

ทศ./ นพพนท กบ จัดเก็บภาษีอากร

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันนี้ หากเปรียบเทียบกับในอดีตที่ผ่านมาจะสังเกตได้ว่าได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่จะขาดไม่ได้เลยนั้นก็ค้แก่ เงินทุนที่จะนำมาเป็นค่าใช้จ่าย หรือที่เราเรียกว่า งบประมาณของประเทศนั่นเอง

งบประมาณของประเทศนั้นเกือบจะทั้งหมดนั้น จะได้มาจากภาษีอากรที่รัฐบาลได้จัดเก็บมาจากผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะเป็นภาษีทางตรง เช่น ภาษีเงินได้ หรือภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีสมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ดังนั้น หากประเทศใดมีระบบการจัดเก็บภาษีที่ดี ก็จะทำให้รัฐมีงบประมาณในการใช้จ่ายเพื่อพัฒนาประเทศเป็นจำนวนมากตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม ระบบภาษีอากรที่ดีนั้น นอกจากระบบการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีแล้ว ยังจะต้องประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ ประกอบไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงาน กฎหมาย ระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติหรือแม้กระทั่งนโยบายของกรมสรรพากร ซึ่งจะต้องดีและมีประสิทธิภาพด้วย

การประเมินภาษีอากร ซึ่งเป็นเครื่องมือของรัฐบาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร ทำให้ระบบการจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ก็มีความสำคัญมากในระบบภาษีอากรของประเทศไทย หากการประเมินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรมีประสิทธิภาพทั้งในด้านตัวบทกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติก็จะทำให้การจัดเก็บภาษีอากรนั้นสามารถทำได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยมากขึ้น

ขณะเดียวกัน การประเมินภาษีอากรนั้น ก็เป็นการสร้างภาระหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้ถูกประเมินภาษีอากรอย่างมาก ดังนั้น หากกฎหมายระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวกับการประเมินภาษีอากรไม่ดีพอ ก็จะสร้างความลำบากให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า บทบัญญัติซึ่งเกี่ยวกับการประเมินภาษีอากร รวมทั้งระเบียบวิธีปฏิบัติของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ยังคงไม่สอดคล้องกับหลักนโยบายการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีและมีปัญหาในหลาย ๆ ส่วน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางนิติความกฎหมายและปัญหาทางปฏิบัติขึ้น

แน่นอนที่สุด เมื่อมีการประเมินภาษีอากรขึ้น สิ่งที่จะตามมาคือการอุทธรณ์ การประเมินภาษีอากร ซึ่งก็จะเพิ่มจำนวนสูงขึ้นตามกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหากในกรณีที่การประเมินภาษีอากรของรัฐมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูง ทำให้ข้อโต้แย้งของผู้ถูกประเมินภาษีอากรไม่มีหรือมีน้อย ก็จะทำให้อัตราการอุทธรณ์การประเมินภาษีอากรไม่ว่าจะเป็นการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือการอุทธรณ์ต่อศาลนั้นน้อยลง ทั้งนี้ เนื่องจากการอุทธรณ์นั้นไม่ได้เป็นเหตุในการทะเลาะเสียภาษีตามที่ถูกประเมิน ประกอบกับเงินเพิ่มที่ต้องเสียก็เพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน ดังนั้น จึงเป็นผลเสียมากกว่าผลดีในการที่พยายามถ่วงเวลาโดยการยื่นอุทธรณ์

ดังนั้น หากการประเมินภาษีตามประมวลรัษฎากรยังคงมีปัญหาอยู่ไม่จบ ก็จะส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนอันนำไปสู่การอุทธรณ์ภาษีมีจำนวนมากขึ้น ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดผลในด้านดีแก่รัฐหรือตัวผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี

2. วัตถุประสงค์และขอบเขตของกรวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวถึงในข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประเมินภาษีเงินได้นั้น จะมีความสำคัญค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่กระทบถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้เสียภาษีโดยตรง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร ทั้งนี้ โดยมุ่งวิเคราะห์กรณีการประเมินภาษีเงินได้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหลักเกณฑ์ในเรื่องการประเมินภาษีเงินได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากรและระเบียบปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ว่าส่วนใดยังคงเป็นปัญหาอยู่และมีสาเหตุมาจากสิ่งใด พร้อมทั้งมุ่งที่จะเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยศึกษาบท

บัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องนี้ของประเทศแคนาดาและสิงคโปร์ประกอบ เพื่อให้การประเมินภาษีเงินได้สามารถที่จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายในการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตในการวิจัย โดยมุ่งศึกษาเฉพาะในรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินเรียกเก็บภาษีเงินได้ โดยจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดในการประเมินภาษีประเภทอื่น โดยจะได้ศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการประเมินภาษีเงินได้ และหลักเกณฑ์ในเรื่องอื่นที่สืบเนื่องเกี่ยวโยงกัน อาทิเช่น การอุทธรณ์การประเมินภาษีเงินได้ เป็นต้น

3. สมมุติฐาน ทฤษฎี และแนวคิดที่จะนำมาใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรและระเบียบปฏิบัติในเรื่องการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรในส่วนของกรมการประเมินภาษีเงินได้นั้น ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งเป็นอุปสรรคและไม่สอดคล้องกับนโยบายการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี ทั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษีเงินได้ (วิเคราะห์กรณีการประเมินเรียกเก็บภาษีเงินได้) โดยจะได้ศึกษาและนำเสนอแนวคิดทางกฎหมายในหลาย ๆ เรื่องด้วยกันมาประกอบในการศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประเมินภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร และหลักเกณฑ์ในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อาทิเช่น ทฤษฎีและแนวคิดในเรื่องนโยบายการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีอันประกอบด้วย หลักของความแน่นอน หลักของความยืดหยุ่น หลักของการทำรายได้ หลักความประหยัด หลักความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ หลักของความยุติธรรม หลักการบังคับใช้ได้ หลักของความเสมอภาค และหลักการยอมรับได้ของสังคม หรือแนวคิดในเรื่องการตีความกฎหมายภาษีอากร ซึ่งจะต้องตีความโดยเคร่งครัด เป็นต้น

4. วิธีที่จะดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษีเงินได้ วิเคราะห์กรณีการประเมินเรียกเก็บภาษีเงินได้ โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารเป็นส่วนใหญ่ โดยจะได้อาศัยข้อมูลจากตำรา บทความ เอกสารสัมมนา ตั๋วบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งของ

ประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศแคนาดา และประเทศสิงคโปร์ ซึ่งได้จากแหล่งต่าง ๆ อาทิเช่น ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะได้ศึกษาหลักเกณฑ์รายละเอียดในเรื่องการประเมินภาษีเงินได้ตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร โดยจะได้พิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการประเมินภาษีเงินได้ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประเมินภาษีเงินได้ตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งผลจากการวิจัยจะก่อประโยชน์ในการนำไปสู่บทสรุปและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการประเมินภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับหลักในการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย